

AKÜ UUDISTEATEID

AUTORIKAITSE ÜHING — TALLINN

PÄRNU MNT. 28—9. POSTK. 160. TELEFON 456-43.

POSTI JOOKS. ARVE 152.

OMA KIRJASTUS NOVEMBER 1937

14 uut näidendit maalavadele

ning hulk segakoori- ja jõululaule
ilmus AKÜ kirjastusel.

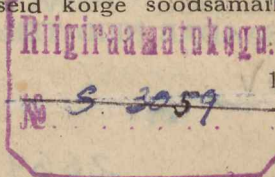
Näidendid autorihonoraarist vabad.

Autorikaitse Ühingu kirjastusel ilmus käesoleval aastal 14 uut lavateost, mille mängimiseks ja tutvumiseks laenutamise ainuõigus kuulub kooperatiivsel alusel töötavale kirjastusele, kes sellega ei taotle mingit omakasu.

Autorikaitse Ühingu ümber on koondunud kõik eesti näitekirjanikud peagu eranditult ja kuna AKÜ-l Eestis välisriikide kohta (vähesed erandid välja arvatud) ainuõigus näidendite tõlkimiseks, seisab Autorikaitse Ühingu laenukogu uute näidendite rohkuse ja valiku poolest väljaspool võistlust.

Tellijail on võimalus AKÜ laenukogust saada mängimiseks uusi lavateoseid kõige soodsamail tingimusil, kuna

~~Sf 18830~~

Autorikaitse Ühing ja AKÜ näidendite laenukogu asub nüüd uutes avarates ruumides

PÄRNU MNT. 28, KRT. 9 (IV korral),
kuhu kolis **Kunstihoonest** tegevuse laiendamise tõttu.

Kirjad adresseerida endiselt:
Autorikaitse Ühing — Tallinn, postkast 160.

Telefon 456-43. Posti jooks. arve 152.

Uued näidendid.

Käesoleval aastal ilmusid AKÜ kirjastusel järgmised näidendid:

Artur Adson:

„KARU LÄHEB MEE LÖKSU“.

Komöödia kolmes vaatuses. Tegelasi — 9; mees-
tegelasi — 3, naistegelasi — 6.

„Karu läheb mee löksu“ on komöödia, milles Artur Adson vastamisi seab kaks tegelikku käsitlust naise ülesannetest: me näeme naist, kes tegutseb väljaspool kodu — büroos, kateedril, klubis jne., jättes kodu hooletusse ning hälli tühjaks ja näeme naist, kes toimetab ainult kodus perekonna hüvedeks, kuid selle juures omab küllaldast teravat pilku ka maailma asjadele ning vaimseidki huviseid.

Nendest kahest naisest loodud kodude vahele on asetatud mees, kes inimlike nõrkuste ja loomulike kalduvuste mõjul otsekui vanasõnas iseloomustatud karu läheb sinna löksu, kus mett, s. o. valides selle kodu, mis väärt on täiusliku kodu nimetust.

Teos sisaldab nõndaviisi ajanähtuste humoorikat arvustust, samuti kui üldiste inimlike huvide ja harjumuste esildust.

Üldarengu kõrval leidub ses komöödias ohtrasti kajastusi ja torkeidki päevasündmuste kohta. Lõpp on heatahtlikult lepitav.

A. Adsoni uus näidend tekitas oma akuutse probleemistiku tõttu ilmumisel erakordselt elava poleemika nii seltskonnas, teatriringkonnas kui ka ajakirjanduses. „Karu läheb mee lõksu“ võeti varsti pärast ilmumist peagu kõigi kodumaa kutseliste teatrite repertuaari ja seda on seni kantud ette rohkesti kordi kõigis meie linnades ja paljudel maalavadel. Näidend on vähese tegelaste arvu ja lihtsa dekoratsiooni tõttu väga sobiv ettekandmiseks ka väikelavadel.

Autorihonorarist vabastatud.

Artur Adson:

„ÜKS TUVI LENDAB MERELE“.

Näidend 3-es vaatuses. Tegelasi 11; neist mehi 7, naisi 4, pealeselle väheolulisi kõrvaltegelasi — 5.

Kas te olete näinud tuvi laipa? Nii palju tuvisid lendleb ja kõnnib platsil, kus lapsed ja vanad neid söödivad. Aga kuhu nad jäävad? Ei tea. Kas te teate, kuidas sureb tuvi? küsib autor ja vastab ise. Kui tuvi tunneb lähenevat elulõppu, lendab ta ära kaugele merele ja kaob sinna.

Tuvikesega on A. Adsoni näidendis vähe tegemist, kuid selles teoses figureerib üks elupelgur, nimega Kollend, kes kannatab surma-maania all. See mees tegeleb kogu aeg surmamõtetega. Tavaline igapäevsus ja realiteet muutub tema silmis surma ja elu sümboliks.

See on sellane hingeline seisund, mida kirjeldab Puškin oma kuulsas „Elegias“. Selles Puškin ütleb, et ta iga tunni ja iga päeva saadab mõttega oma isiklikust kadumisest. Lapsele, trammile, rahvale ja tänavaliikumisele mõeldes ta tunneb, et elu käib edasi, kui mõtlejat — teda — ei ole enam.

Sellases hingelises seisundis Kollend valmistub ainult surmale, ta ei julge elada, elu läheb temast mööda.

Ta armastab kaunist elumeelset tütarlast. Ka see armastab teda. Kollend ei julge abielluda. Seal tuleb teine mees ja võtab Kollendilt naise. Nüüd süveneb veelgi ükskõiksus elu vastu.

Elu tasub aga elupelgurile kätte. Surmaaimlejale surm ei tule. Kollend vegeteerub kuni 60 aasta vanaduseni. Elurõõmsaid inimesi on surnud. Ka Kollendi võistleja armastuse alal. Kollend, kes iga hetk valmistus surmale, määratakse saatuse poolt surmasõnumite toojaks.

Kollendi elu on joosnud tühja. Teistele jäävad järele lapsed, Kollendil — elamata elu.

Kui Kollend märkab seda eksitust ja veel elu järele haarata tahab, on juba hilja. Halvatus ja rabandus tuleb siis, kui Kollend otsustab kosida oma endise armastatu.

„Üks tuvi lendab merele“ on A. Adsoni sügavamasisuline näidend, hästi võetud probleemistikuga ja toredate tüüpidega. Asudes eitavale seisukohale elupelguri — Kollendi — vastu, propageerib autor elujulgust, elumeelsust. Selle juures annab ta kirjanduslikult väärrika pildi enne- ja päraststõjajaegsest elust linnas. See näidend võlub ka oma tõsimeele ja sooja kodususega, ning seisab A. Adsoni näidendite toodangus silmapaistval kohal, vajamata päevakajalist reklaami.

Autorihonorarist vabastatud.

A. M. Almiste:

„KAUNISTAGEM EESTI KOJAD“.

Rahvatükk lauludega kolmes vaatuses. Tegelasi 13; neist mehi 8, naiseid 5. Lava — I ja III vaatuses — ruumkoolimajas, II vaatuses — elutuba.

A. M. Almiste rahvatükk „Kaunistagem Eesti kodajad“ on esimeseks lavateoseks Eestis, milles ulatuslikumalt ja õnnestunult käsitatakse kodukaunistamise probleeme. Autor kujutab värvika rahvapärasusega külanoorde elurõõmsat kollektiivi seltskonnategevuse ja kodukaunistamise ideede teostamisel. Rööbiti sellega areneb teoses siira südamlikkusega kujutatud armastusromaan, mida autor käsitanud küllaltki põnevalt.

Näidendis on rohkesti laule, mille tõttu see eriti sobiv ettekandmiseks neile lavadele, kus eelistatakse laulmänge. Teoses ei ole tegelaste arv suur ja kuna see dekoratsioonilt lihtne, kujuneb tähendatu arvatavasti mängitavamaks näidendiks Vabariigi aastapäeval, Võidupühal ja kodukaunistamisega seoses olevail pidustusil.

„Kaunistagem Eesti kodajad“ on ettekandmiseks soovitatavaks tunnistanud Riikliku Propagandatalituse juures tegutseva Kodukaunistamise Hoogtöö Peakomitee poolt.

T. Braks:

„PUNASED PILVED“.

1905. a. näidend 3 vaatuses. Tegelasi 9, neist 7 mees- ja 2 naistegelast. Mängu tegevus sünnib ühes maamõisas 1905. a. rahutuste miljöös. Maatamees nõuab maad, mõisatöölise paremaid palga- ja töötingimusi ja rahvas üldse peremehe õigusi oma isade maal.

Sellest tekib mõisarahval konflikt mõisniku ja ta käsilastega. Linnast maale tulnud maatamehe poeg Andrus segab end mõisameeste streigisse, sest mõisa kubjas on üle võtnud ta pruudi Kärbi Miina, kes teenib mõisas

toatüdrukuna. Nende kahe noore inimese vahekorrast arenebki näidendi dramaatiline side. Sügise streigi puhul on Andrus sunnitud taanduma linna, aga ta tuleb talvel uuesti, kui punetavad pilved põlevate mõisade kohal. Andrus Reigist, kellelt elu on kõik võtnud, saab mäsaja, kelle käitumist ei kiida enam heaks ta isagi. See isa, maatamees Jaakob Reik, on näidendi kesksemaid kujud. Ta ootab ja loodab maalapikest mässuta ja verevalamiseta, peab aga karistussalkade tulles leppima vaid hauatäie maaga. Vana Reigi noorem poeg Maido, kes seisab tüki lõpul julgesti silm-silma vastu paruniga, on otsekui sümboliks tulevases põlvest, kes võitles end vabaks võõraste ikke alt.

Autor on annud rea usutavaid mõisameeste tüüpe, nagu kubjas Konts ja mõisatöeline Kiisa Jüri. Siis mõisa „raudnael“ Köögi Kati, urädnik Opp ja teised.

Need on väikesed inimesed, kes paisatud suurtesse ja segastesse sündmustesse. Mõistetavalt ei saa siin puududa ka koomilised vahejuhtumid ja mõisanaljad, mis tulevad eriti lopsakalt esile esimeses vaatuses. Teises vaatuses areneb mäng mässuliste ja mustasaja tuleku pinevuses, et lõppeda siis kolmandas vaatuses karistussalga tegevuse algusega ja vana Reigi traagilise surmaga.

Autor on tahtnud kõnesoleva teosega anda pildikese mõisaelust 1905. a. rahutusaegade taustal. See on tal ka õnnestunud. Tüübid on elulised ja nende tegevus antud o ukorras usutav.

„Punased pilved“ näidendina osutub värviküllaseks vaatepildiks ajastust, mil eesti rahvas nõudis inimõigusi, vabadust ja maad.

Näidend on eriti sobiv ettekandeks Vabariigi aastapäeval ja teistel riiklikudel pühadel. Kuigi teos ilmus alles Vabariigi möödunud aastapäeva eel, laenutati see erakordse menu tõttu välja tolkorral viimase raamatuni juba paari nädala jooksul.

Autorihonorarist vabastatud.

Tõnis Braks:

„KÖRGE M SEISUS“.

Näidend 1 vaatuses. Tegelasi 9, neist 5 meest ja 4 naist. Lavapildiks suvila aiapoolne külg rõduga. Tegevus sünnib väikeses suvituslinnas. Näidendi peategelaseks on kitsikuist oludest ülesuppinud majaomanik, kes tunneb erilist aukartust n. n. kõrgema seisuse vastu. Ja kui siis majja ilmub suvitajana krahvinna, on kihinat-kahinat kõik kohad täis. Siinjuures satub majajaisa vastollu oma lastega, kes omavad juba moodsa elu vaateid ja ei taha küürutada sakste ees. Järgneb rida koomilisi vahejuhtumeid ja sekeldusi, kuni majaperemees — vana Gesner — jõuab selgusele, et see vana eesti mehe seisus on ikkagi see ainuke ja kõrgeim seisus. Sesse näidendisse on autor osanud põimida tabavalt ja värviküllaselt tükikese väikelinna elu. Teos lihtsa lavaseadeldise juures tohiks olla teretulnud palaks väikelavadel, kus seni ongi tuntud eriti suurt puudust 1—2 vaatusl. lähematest lavateostest.

Juhan Kihulane:

„HÄDA ÕNNEGA“.

Komöödia 3 vaatuses 5 pildis. Tegelasi 11; neist mehi 7, naisi 4.

„Häda õnnega“ viib meid aguli tagahoovide miljöösse, kuigi autor siin pole tagahoovi näinud nii lopsakalt-naturalistlikult, nagu Luts, Jakobson või mõned teised. Juhan Kihulase tagahoov on nii mõneski suhtes veidram, humoristlikum, kuid ühtlasi ka vaiksem ja südamlikum. Kihulase tagahoovi üle heljub mingi nukker helluse õhkkond ja romantiline elusuhtuminegi pole sellele päris võõras. Selles tagahoovis leiame veel külluses positiivset elutahet ja elurõõmu, mis näidendile ühtlasi annab erilise südamlikkuse — ja teeb ta lähedaseks.

„Häda õnnega“ sai juba ilmumisel, käesoleva aasta kevadel, haruldaselt elava ja tunnustava vastuvõtu osaliseks. Näidendit on lühikese aja jooksul kantud ette peagu eranditult kõigis kodumaa linnades tegutsevais teatrites ning paljudel maalavadel ja kõigi eelduste järgi see näib kujunevat käesoleva teatrihooaja menukamaks teoseks maalavadel. „Häda õnnega“ kohta kirjutas meie tuntud teatriarvustaja O. Kurmiste järgmist:

„„Häda õnnega“ on samuti ülemlaul töö ülistamiseks, nagu seda on näiteks „Tütarlaps tänaval“.

Näidendi keskmaks kujuks on moodsalt vahva, kuid seejuures rikkumatu ja eluliselt positiivne tütarlaps Eevi Sini. See on värske ja uudne ning õnnestunumaid kujusid meie kirjanduses üldse. See on eluline ja usutav, kuid seejuures ometi omamoodi ideaalne kuju. Tunne, et sellised noored on tuleviku loojad ja kandjad, kuigi autor meile on annud vaid nende noorte elutunde, midagi ei kõnele aga nende ideaalidest, elusuunitlustest. Millise inimesetundmisega ja diskreetsusega autor on kujutanud sellise tüdruku hingeliigutusi, ta avalikku-salatud armastust, suuri ja väikesi rõõmusid ja muresid — see on omaviisiline meisterteos meie kirjanduses.

Küllaldaselt elu ja värvi leiame teisteski näidendi inimkujudes. Üsna väheste joontega, kuid ometi isikupäraselt on antud viuldaja — teine näidendi peategelane. Kuid eriliselt lopsakat isikupära, veidi karikatuurigi viidult, näeme majaomanikus ja kojamehes — näidendi toredamais tüüpides.

Näidendi hellikut, südamlikku alatoonit, selle valulevat hingelähedust, selle huumorigi nukrust, selle positiivsuse ja elujõulikkuse esilepuhangut, selle üldmeeleolu on lavastaja püüdnud eriti rõhutada muuseas ka tegevuse surumisega laululisse raami. Autor on osanud aguli inimesi näha õige terava pilguga ja kõiki nende toiminguid inimlikult usutavaks teha. Ta on oma kangelasi käsitleanud suure hellusega ja arusaamisega ja see äratav lugedeski suurt huvi nende vastu.

Ka „Häda õnnega“ sõnastus on tihe ja loomulik, selle huumor sundimatu.“

Juhan Kihulane on teatavasti varjunimi. Selle taga peitub üks tuntud ja tunnustatud kirjanikke, kuid kes nimelt, selle kohta on seni tehtud kirjanduse- ja teatri- ringkonnis ainult oletusi.

Autorihonorarist vabastatud.

Juhan Laanjärv:

„MAA SOOL“.

Nali 3 vaatuses, 4 pildis. Tegelasi 12, neist mehi 6, naisi 6. Tegevuspaigaks kõigis vaatustes — tuba.

Nii vana kui maailm, on ka inimese hiilgamistahe, iha puhuda end suureks ja näida tähtsana, ükskõik kas enda või teiste silmis. Eriti maksev on see nende kohta, kes enda või teiste arvates omandanud elus teatud seisukoha. Tegelikult säärased inimesed välise õilsuse võõbast hoolimata jäävad enamasti omakasupüüdlikeks, madalaiks saagiahnitsejaiks, kellele pole miski püha peale tema enda isiklike huvide.

Selle ülevõõbatud maskiderea tagant tõelise inimese näitamine — see ongi näidendi „Maa soola“ aineks.

Metsakurusse tuleb uus metsaülem, äsja ülikooli lõpetanud metsateadlane, elus kogenematu, korralik noormees, kes inimesi võtab nii nagu need näivad. Kohalik seltskond võtab uue metsaülema vastu suure juubeldamisega, kriipsutades alla, et nemad, kui kohalik intelligents ja „maa sool“, on kohustatud hoolitsema ümbruskonna kultuurilise edu eest ja seetõttu on eriti rõõmsad uue abi jõu juuretulekuga metsaülema näol.

Argielu aga näitab nende inimeste tõelisi nägusid. Seal on asunik Props, kes ihaldab juurelõiget riigimetsast, piimaühingu raamatupidaja Kirivares tahab samast

maatükist kujundada kultuurparki, kus oleks mõnus ja-
lutada. Nad on veendunud, et metsaülem on kohustatud
neid aitama nende huvides. Lisaks nii Propsi kui Kiri-
varese naised püüavad metsaülemat — oma tütardele
meheks. Metsaülem, kes pole õigel ajal osanud inimesi
endast parajas kauguses hoida, veetakse ummikusse, teda
tahetakse peagu sundida abielluma Kirivarese tütrega.
Tal lõpuks ei jää muud teed kui jätta lahinguväli vaen-
lastele ja põgeneda, jättes seltskonna tagantjärgi kiruma,
et nad „ussi oma rinnal soojendanud“.

Näidendi elav, järjest tõusva pingega tegevus, eluli-
sed tüübid ja nende läbipaistvaist sekeldamisist tekkinud
koomilised olukorrad kogusummas annavad tükile suure
lavalikkuse. Samal ajal lihtsus ja sirgjoonsus teevad ta
kergesti mängitavaks ja ühtlasi nauditavaks.

R. Raunik:

„TULED KARIDEL“.

Näidend 3 vaatuses, 4 pildis. Tegelasi: 6 meest ja
4 naist. Tegevus areneb kõigis vaatustes talutoas.

„Tuled karidel“ on noore ja andeka näitekirjaniku
R. Rauniku kolmas näidend, ühtlasi neist sisukaim ja
tõsisem.

Varemilmunuist on väga populaarne „Õnnestunud
manööver“, mis saavutas suure menu Soomes Helsingi
Töölisteatris.

„Tuled karidel“ on rannikumiljões argnev ja rand-
laste igapäevast elu kujutav näidend. Selles elab rida ran-
nakülades üldtuntud tüüpe oma igapäevast elu: kalasta-
des, „merd sõites“, salapiiritust vedades jne., võideldes
kõige selle juures igavesti kehtvat võitlust puudusega.

Ajalehist loeme sagedasti lühisõnumeid merel huk-
kunud kalurist, piiritusevedajate ja piirivalvurite vahel
toimunud tulevahetusest jne. Näidendis „Tuled karidel“

elustuvad need kuivad ajalehe sõnumid. Selgub, miks ja kuidas tekivad ja lahenevad sageli surmajuhtudega lõppevad randlaste-vahelised intriigid.

Kuna autor sünnilt randlane, on tüübid joonistatud väga usutavalt ja erilise südamelähedase soojusega.

„Tuled karidel“ lavastati möödunud teatrihooaja lõpul „Endlas“, saades nii publiku kui arvustuse hea vastuvõtu osaliseks.

„Tuled karidel“ on käesoleva aasta lavakirjanduslikus loomingus väljapaistvamaid teoseid.

Autorihonorarist vabastatud.

Rudolf Sirge:

„MUST SUVI“.

Näidend 3 vaatuses, 9 pildis okupatsiooniajast, samanimelise romaani järele. Tegelasi 10, neist mehi 7, naisi 3.

See värske lavateos sai oma jõulise kujutusviisi ja põneva sündmustiku tõttu Eesti Draamateatri ringreisil üle maa tunnustava menu osaliseks.

Tüki esietenduse puhul Tallinnas kirjutas „Postimehe“ teatriarvustaja:

„Must suvi“ kujutab 1918. a. okupatsiooniaega ja, peab ütleva, õigegi hea põnevusega. R. Sirge on oma draama ja inimeste võitlused sidunud rahvusliku iseteadvuse tungiga ja inimlikkude vahekordadega rahvameelsete inimeste ja mõisnike kummardajate vahel. Peamise tähelepanu tõmbab endale metsavaht Sasmin. Temasse on koondatud nii palju õelust inimeste vastu ja nii palju madalat roomamist mõisniku vastu, et mõjub otse ehmatamapanevalt. Niisugused tüübid ei puudu elus ja nende läbi on rahvas sageli kõige kibedamaid tunde saanud.“

„Uus Eestis“ ütles Leo Soonberg:

„Teose peamiseks vooruseks on ta üksikute stseenide põnevus. Teosel näib menu olevat.“

„Uudislehes“ kirjutas muuseas R. K.-P.:

„Hoidudes tagasi kõigest üldpoliitlisest, traktaadilisest, on autor oma näidendi jõu ehitanud igapäeva-elu inimlikele vahekordadele ja meelekibedustele, mis olenevad üldisest võimu olukorrast ja meeleolust. Ses mõttes „Must suvi“ on kindlasti päris hästi vaadatav ja publik saigi lavaga üsna hea kontakti...“

Tallinna publik võttis etenduse vastu soojalt. Julgen loota, et see uus näidend saab vastuvõetavaks teoseks teatri algaval ringreisil.“

Kuivõrd tänapäevaselt ja värskelt mõjub selles näidendis puudutatud ajalooline eestluse-saksluse probleem, näitab see, et Tallinna Saksa teater keelas 1937. a. sügisel oma majas Draamateatril „Musta suve“ mängimise. Avaliku arvamise surve võttis aga hiljem otsuse revideerimisele.

Näidend oma piltide arvulisele rohkusele vaatamata ei tekita raskusi ettekandmiseks ka väiksematel lavadel. Dekoratsioon on lihtne.

Näidend sobib ettekandmiseks eriti Vabariigi aastapäeval või Võidupühal.

Autorihonorarist vabastatud.

Evald Tammlaan:

„VALGE LAGENDIK“.

Draama 4 vaatuses, 6 pildis. Tegelasi 17—20.

„Valges lagendikus“ autor käsitab salapiirituse vedajate elu Eesti põhjarannikul. Suruneeme piirivalve kordoni on määratud allõhvitseriks noor, uhke Viljandimaa perepoeg Heints. Mees on võtnud koha seepärast, et Suruneeme lähedal elab Alli, Heintsu noorusearmastus. Elu on viinud Heintsu ja Alli lahku, aga mälestus ilusatest aegadest on jäänud mõlemisse sügavale.

Teel uuele kohale tekib Heintsul, kellel rand ja rannaelu võõras, kohe konflikt lõõpiva ja laiajoonelise piiritusevedaja Rutsi ja Alli venna Sassiga. Heints haavab raskesti Sassi omnibusest põgenemisel. Sass pääseb siiski piirivalvurite käest. Selles vaatuses tõusevad juba esile sisemaa mehe ja randlase hingeelulised erinevused.

Teel Suruneemele kohtab Heints juhuslikult Allit. Ta ei tea aga, et on haavanud Alli venda. Vanad tunded Alli ja Heintsu vahel ärkavad. Kuid elu on kujundanud need kaks inimest juba erisuguseiks. Heints on elanud kerget elu ülikoolis, harjunud tegema oma tujude järgi. Alli aga teinud läbi karmi merekooli. Kui Heints oma jonnakusega ei taha lahkuda piirivalve teenistusest seejärel, et teda sunnitakse — tekib võitlus: Ühelt poolt — Heints oma uhkuse ja kroonuliku seadusetähest kinnipidamisega, teiselt poolt Alli ja tema isa, vana Jaak, kes seavad perekonna ja armsad inimesed üle seaduste. Sellel tagapõhjal arenebki draama tegevustik. Näeme vilunud piirivalve veltveebliit täitmas oma kohuseid otstarbekohase inimlikkusega, piiritusevedajate tüüpe — vembu- ja hambameest Jaani, karmilt-uljast soomlast Anttit, talunud piirituselaagri juhti Jaavetit ja teisi rannatüüpe — antud suure elulisuse ja lopsakusega.

E. Tammlaane „Valge legendik“ tuli kevadel Tallinna „Töölisteris“ esietendusele, kus see seni on saanud nii publiku osavõtu kui ka teatriarvustuste tunnustavuse poolest esikoha käesoleval hooajal lavastatud algupäraste näidendite hulgas.

Vähe on Eestis ilmunud sääraseid algupäraseid näidendeid, millele oleks arvustuselt osaks saanud nii üksmeelne tunnustus kui „Valgele legendikule“. Väikelaval pole „Valge legendiku“ lavastamine mitte just kerge ülesanne. Kuid raamatule ligilistatud mängu- ja dekoratsioonijuhised väikelavade jaoks teevad lavastaja töö tuntuvalt lihtsamaks. Juhises on antud draamale muudatused ja tehniliselt kergem lavapilt. Draama lavalised kui ka

sisulised väärtused tasuvad nähtud vaeva mitmekordselt, kui tahetakse pakkuda kergetele külakomöödiatele vahelduseks tõsiselaadsemat.

Seni on „Valget legendikku“ mängitud Tallinna „Töölisteatris“ ja Viljandi „Ugalas“. Võru „Kannel“ lavastab teose veel käesoleval hooajal ja Pärnu „Endla“ on võtnud „Valge legendiku“ sügisese hooaja repertuaari. Samuti on teost seni mängitud suure eduga ka paljudel väikelavadel.

Autorihonorarist vabastatud.

A. Tamm:

„TUULISPÄÄ“.

Näidend 5-es pildis. Tegelasi 13 (peategelasi ainult 3), neist mehi 7, naisi 6.

Arnold Tamme uudisnäidend „Tuulispää“ on kirjutatud väga elavalt, pakkudes rea huvitavate tüüpidega häid võimalusi haaravaks mänguks. Autor käsitab siin akuutset ainet — maaarmastust. Jõukas taluperemees Tõnu Tuulak tahab näha oma ainsas pojas Tamaris oma elutöö jätkajat. Tamar aga olles võlutud linnakultuuri kergemeelseist avaldusist asub nautima boheemluse võimalusi, põlastades isa eluvaateid ning uskudes, et ta on suuteline rajama omale teisiti hiilgavat karjääri ja tulevikku.

Kergemeelsena võrgutab ta korraliku gümnaasiumi haridusega tüdruku Arma. Unustab ta aga oma isa hoivatavaist noomitust hoolimata ja tormab laia maailma rajama omale õnne. Mahajäetud Arma hingepiinad ja isa hoolitsemine „ärakadunud poja“ eest on kujutatud autori poolt sooja inimlikkusega.

Peatudes aguli kõrtsis allilma elanikkude keskel, tunneb peale paljuid eksirännakuid kodumaale tagasi jõudnud Tamar, kui tühiselt ja mõistmatult on ta toimi-

nud. Ta hinges tekib sügav südametunnistuse piin, mille sunnil ta ilmub nüüd oma isatalu väravasse kui võõras. Kuigi ta kardab, et ei leia mingit halastust, vaid ainult hukkamõistu — muutub kõik ometi heaks.

Tähendatud teoses on autor suutnud anda üsna palju elulist, kuigi ehk pisut moraliseerivas käsitluses. Tamari ja tema väikese poja kohtumine on näidendi lõpus kahtlematult eriti meelejäävaks stseeniks. Olles ülesehituselt üsna terviklik ja käsitades akuutset ainet, kujuneb A. Tamme uudisnäidend kahtlematult mängitava- vaks lavateoseks, eriti väikelavadele.

Vähese tegelaste arvu ja dekoratsiooni lihtsuse tõttu on näidend ettekandmiseks sobiv kõigile maalavadele.

Hiljuti oli A. Tamme „Tuulispää“ esietendus Narva teatris ja Valga „Sädes“.

Autorihonorarist vabastatud.

U. Ukukivi:

„UUDISMAA“.

Näidend 3 vaatuses. Tegelasi 9, neist mehi 6, naisi 3.

See uus U. Ukukivi kolmevaatuslik näidend kuulub meie viimasel ajal ilmunud lavakirjanduses oma ainelt erinevate teoste hulka. Nagu juba näidendi nimest nähtub, argneb selle tegevus meil seni viljeldamatus mil- jões — uudismaa harimisel soos. Uudismaa harimine on näidendi sündmuse ja tegevuse arengu tagapõhjaks, kus võitlevad inimesed oma inimlike pahede ja voorustega.

„Uudismaa“ haarab enesesse mitu erinevaimelist inimlikku tulipunkti, mis kõik on intriigi kaudu seotud ühiseks, põnevalt arenevaks tervikuks. Selles teoses are- neb kaks armastusromaani, kus ollakse valmis oma õnne eest kõike kaalule panema, ja kaks draamat, kus võitle- jad otsustavad taganematult minna — kas võiduni, või — enesehävituseni. Autor on selles teoses kujutanud

üheltpoolt vananeva mehe ärganud kirge noore tüdruku vastu, ja teiselt poolt sama tütarlapse isa traagikat. Isa, et oma tütart vanamehe käest päästa, mehe käest, kes kunagi on purustanud tema enese armastuse ja nüüd tahab hävitada ka tema tütre õnne, peab oma tütre kaitseks astuma välja võõrana, peab oma tütre salgama, kuigi see elab oma isa läheduses, aimamata seda . . .

Näidendi keel on elav ja tüübid ilmekalt kujutatud. Teoses leidub nii sõna- kui ka situatsioonikoomikat, kuid samas ka põnevaid dramaatilisi stseene. Teos on selle tõttu lavaline, pakkudes näitlejaile häid võimalusi oma võimete rakendamiseks.

Autorihonorarist vabastatud.

Eduard Visnapuu:

„JAKOB HEITLEB“.

Näidend 3-es vaatuses. Tegelasi 10; neist mehi — 6, naisi — 4.

Eduard Visnapuu komöödia „Jakob heitleb“ on olustikunäidend, mille sündmustik areneb lähema ümbruse õhkkonnas. Tegevuspaigana esineb talu.

Näidendis autor kõiki osalisi rakendab võrdse poolehoiuga; vigugi ta vaatleb süüdistamiseta ja halvaks panuta. See asjaolu loob usaldusliku pinna tegelaste hingeelu jälgimiseks. Meeleoludest ka kokkupõrgete puhul jääb paistma südameinimeste pale.

Peategelase kohal seisab 45-aastane taluperemees Jakob, kes kogu aja on elanud isa eestkostmise all; juba ta tütargi läheneb täis-eale. Iseloomult Jakob kaldub ilutseva tüübi poole, kasutades väljendustes teravmeelsust ja kõlavat lopsakust ning vaadates elule hõlpsatujuliselt. Kui siis äkki sureb isa, laseb mees end lahti oma tahtmise järgi, millest arenebki vastuolu ümbritsevate elunõuetega. Nende kokkupõrgete tõukel aga sünnib eneseleidmine — ning Jakob haarab elust kinni teoinimese käega.

Logelejana esineb ka teine talupärija, Jakobist noorem vend Tiit, kes aga on pisut tagasihoidlikum ja kaalutlejam. Nende kildkonda kuulub veel karjapoiss — „mees meeste hulgas“. Selle kolmiku tegelased tekitavadki näidendis jagelemisi ja pahandusi.

Muud osalised on pärit nii-ütelda korralike inimeste liigist. Perenaine Epp esindab hääsüdamlikku kuju, kes aga meeste ülalpeo tõttu kasutab kurja keelt ja ilmet. Tütar Reet on tagasihoidliku käitumisega, kuid erksaloomuline noor neiu. Teise talupoole uued pidajad Peedu ning Tiina kuuluvad töökate ja rahuliste inimeste hulka. Nende poeg Ants on tubli ning hakkaja vaimuga noormees. Tiina õde Kärt omab naise kohta kaunis tugevaid ja kindlaid jooni. Sindlilõikaja Sass on vaikne ning võrdlemisi pehme iseloomuga.

Näidendis antakse hääd algtüübid, igaüks erilaadilise kallakuga. Teose arendamine on viidud läbi vaheldavusega ja elavalt. Eeskujuliselt lühike dialoog võimaldab liikuvust ning hoogsat rütmikäsitlust. Näidendi keelt oma rahvapärasuse, sädelevuse ja kõlavuse poolest tuleb nimetada õige väljapaistvaks.

Jakobi „heitlemiste“ kõrval leiab esitamist ka romantiline külg kahe loomult erineva armastajapaari kaudu.

Eduard Visnapuu „Jakob heitleb“ võtab meie näitekirjanduses sisse omalaadse koha. Teos on loodud isesuunalise algupäraga.

Autorihonorarist vabastatud.

Peale eelpoolnimetatud näidendite on ainult AKÜ laenukogust saadaval autori kirjastusel ilmunud

Priit Linnuse

„SULANE POOLAST“.

Naljamäng 2 vaatuses. Lava: talu õu. Tegelasi: 4 meest ja 3 naist.

„Sulane Poolast“, nagu ta nimigi osutab, käsitleb praegu üht nii väga aktuaalset probleemi, mis olnud päevakorral juba mõnda aega. Sotsiaalsest ja rahvamajanduslikust küljest on meil põllutöölise puudus olnud maa ringkondades väga hellaks küsimuseks. Selle ümber on avaldatud üsna lahkuminevaid mõtteid. Käesoleva teose autor on seda valusalt „kaheteraga mõõka“ osanud käsitleda aga üpris diskreetselt, nii et hundid on saanud söönuks ja lambad jäänud terveks.

Tänavu kevadel toodi paljudessegi taludesse põllutöölisi Poolast. Nii tegi seda ka Mätiku peremees Tõnu Arnikas. Kuidas see välismaine sulane oma tööde-toimingutega hakkama sai ja mida kõike selle juures juhtus, sellest annab vastne lavateos ümara pildi. Naljamäng on tulvil värsket ja elurõõmsat huumorit ning omapäraseid koomilisi situatsioone. Ka leidub selles tubli annus romantikat. Näidendis käsitletakse seda, kuid kahel noorel armastajal tuleb võidelda oma armastuse ja eluõnne pärast. Lõpuks armastus võidab kõik takistused.

Tegelaste kõnelused on antud edasi rahvapärases keeles. Teoses on mitu täiesti uutset tüüpi, mis seni pole meie näitekirjanduses veel kasutamist leidnud. Autori vooruseks on veel kiiresti hargnev sündmustik, kus üks üllatus järgneb teisele; samuti leidub rikkalikult situatsioonikoomikat. Peale põllutöölise probleemi on teosesse osavasti põimitud veel teisigi üldiselt päevakorral olevaid küsimusi, nagu klassiloterii, nimede eestistamise aktsioon jne. Kuid sealjuures need ei jäta mitte otsitud muljet, vaid on otse orgaaniliselt kasvanud välja teost läbistavast põhiideest.

Mängimiseks on see naljamäng sobiv eriti maalaval del segaeeskavaga piduõhtutel. Ja seda just oma lihtsate dekoratsioonide ja vähese tegelaste arvu tõttu. Lõppkokkuvõttes peab ütlema, et „Sulane Poolast“ näib kõigi ennustuste ja eelduste kohaselt kujunevat algava hooaja menukaks rahvatükiks.

Lähemal ajal ilmuvad AKÜ kirjastusel

UUED NÄIDENDID:

HUGO RAUDSEPP'alt

ja

ALEKSANDER ANTSON'ilt.

LASTENÄIDENDID:

AKÜ kirjastusel ilmusid 1937. a. järgmised uued lastenäidendid:

ONU AADU: „VÖISTLUSTÖÖ“. Lastenäidend 4 v. 5 pildis. Tegelasi 19.
Näidendi tegevus areneb klassiruumis ja väikesel legendikul metsas.

EDUARD NUKK: „EMAKESE EEST“. Lastenäidend 3 v. laulu, muusika ja tantuga. Tegelasi 10—15.
Näidendi tegevus areneb talutoas ja lossipargis.

AADI VIRGES: „TARKUSE MÜTS“. Näidend 3 pildis alg- ja keskkoolidele. Tegelasi 10—15.
Näidendi tegevus areneb klassiruumis ja mütsikaupluses.

Menukamad eesti näidendid AKÜ laenukogus:

- T. BRAKSI:** „TANTSUPROFESSOR“. Küla-
komöödia 3 v. Mängitud üle 550 korra.
- A. ANTONI:** „MURETUTE ÜLEMLAUL“.
Naljämäng 2 v. Mängitud üle 300 korra.
- T. BRAKSI:** „VÕSAVENNAD“. Külakomöödia
4 v. Mängitud üle 300 korra.
- A. MÄLGU:** „MEES MERELT“. Näidend 4 v.
Mängitud üle 270 korra.
- J. JAIGI:** „SINEP JA SOOL“. Näidend 3 v.
Mängitud üle 250 korra.
- J. JAIGI:** „ESIVANEMATE KULD“. Rahva-
tükk 3 v. Mängitud üle 200 korra.
- M. TARUMI:** „SOOVIN TUTVUST“. Näidend
3 v. Mängitud üle 200 korra.

**KÕIK ÜLALNIMETATUD NÄIDENDID ON
VABASTATUD AUTORIHONORARIST.**

Kuna enamused neist väljalaenutatud — rutake
tellimisega!

TEISED AKÜ LAENUKOGUSSE KUULUVAD NÄIDENDID:

Peale käesoleval aastal ilmunud lavateoste on AKÜ näidendite laenukogust saada tutvumiseks ja mängimiseks järgmisi näidendeid:

- Antson, A. „Töölise tütar“, draama 4. pild. 8 tegelast.
 „ „Muretute ülemlaul“, naljam. 2. v. 11 tegel.
 „ „Tšempionaat“, naljamäng 5. v. 14 tegelast.
 Agapetus, A. „Patuoinas“, farss 3. v. 7 tegelast.
 Braks, T. „Tantsuprofes or“, külakom. 3. v. 7 tegel.
 „ „Võsavennad“, külakomöödia 4. v. 9 „
 Ellor, E. „Naismetsavaht“, rahvatükk 3. v. 10 „
 Ird, K. „Võitlejad kodu eest“, näid. 5. p. 16 „
 Jaik, J. „Särumeeste rügement“, näid. 3. p. 15 „
 „ „Ahvimaa“, lastenäidend 2. v. 10 „
 „ „Esivanemate kuld“, rahvat. 3. v. 11 „
 „ „Sinep ja sool“, näidend 3. v. 9 „
 Jotuni, M. „Mehe küljeluu“, naljamäng 3. v. 9 „
 Kitzberg, A. „Vana vanaga, noor noorega“, nali 1. v. 6 tegelast.
 „ „Püve talus“, külaelupilt 5. v. 18 „
 „ „Pila Peetri testament“, nali 2. v. 10 tegel.
 „ „Kauka jumal“, draama 5. v. 11 tegelast.
 „ „Mida kuuskede haldjad sosistavad“, jõulümäng. 7 tegelast.
 „ „Kaval Ants ja vanapagan“, naljamäng 5. v. 10 tegelast.
 „ „Kolm suurt soovi“, lastetükk 2. p. 6 tegel.
 „ „Okasroosike“, lastenäidend 3. v. 15 tegel.
 „ „Lumivalgeke“, „ 4. v. 15 „
 „ „Nõiapill“, „ 4. v. 13 „
 „ „Saabastega kass“, „ 4. v. 16 „
 „ „Jõulukiri“, „ 6 „
 „ „Kaval Ants Türgimaal“, muinasjutt 4. v. 7 tegelast.

- Kitzberg, A. „Kuri kuningatütar“, muinaslooline lastenäidend 3. v. 16 tegelast.
- Kangerman, P. „Tiiu, talutütrekene“, lastenäidend 2. v. 9 tegelast.
- „ „Sulase südameraasuke“, nali 2. v. 6 tegelast.
- „ „Kodukased“, rahvatükk 2. v. 8 tegelast.
- „ „Naabri Mari“, laulumäng 3. v. 10 tegelast.
- „ „Mikk saab jõuluks nohu“, lastenäidend 1. v. 9 tegelast.
- „ „Need, kes vabastasid kodumaa“, draama 2. v. 8 tegelast.
- „ „All aias“, draama 4. v. 7 tegelast.
- „ „Rõõm ei millestki“, komöödia 4. v. 8 tegelast.
- Kärner, J. „Merihärg & Ko.“, komöödia 3. v.
- Kallas, A. „Pateba Saaremaal“, draama 1. v. 3 tegelast.
- Luts, O. „Paunvere“, lustmäng 3. v. 15 tegelast.
- „ „Laul õnnest“, draama 3. v. 9 tegelast.
- „ „Kapsapää“, nali 1. v. 8 tegelast.
- „ „Pärijad“, nali 1. v. 7 tegelast.
- „ „Ärimehed“, pilkenali 1. v. 11 tegelast.
- „ „Skoudid“, pildike skoutide laagris. 7 tegelast.
- Laanjärv, J. „Kassinurme kodusõda“, näid. 4. v. 10 tegelast.
- Mälk, A. „Mees merelt“, näidend 4. v. 10 tegelast.
- „ „Vanakurja vokk“, näidend 6. p. 12 tegelast.
- Metsanurk, M. „Vagade elu“, näidend 3. v. 10 tegelast.
- Nukk, E. „Merikolli kohtumõist“, lastenäidend 3. v. 6 tegelast.
- „ „Kullavangid“, lastenäid. 2. v. 6 tegelast.
- „ „Isamaa ilu hoiledes“, näid. 3. v. 12 tegelast.
- „ „Pille ja Paul“, jõulunäidend 2. v. 10 tegelast.
- Onu Aadu. „Võistlustöö“, lastenäidend 4. v. 5. pildis. 19 tegelast.
- Raudsepp, J. „Roosad prillid“, komöödia 3. v.
- „ „Põrund aru õnnistus“, komöödia 3. v. 7 tegelast.

- Raudsepp, H. „Ameerika Kristus“, komöödia 4. v. 13 tg.
 „ „Mikumärdi“, komöödia 5. v. 12 tegelast.
 „ „Vedelvorst“, komöödia 4. v. 7 „ „
 „ „Isand Maikello“, nali 1. v. 8 „ „
 Rahula, A. „Mägede lapsed“, lastenäid. 2. v. 3 tegel.
 „ „Randvee ja Mäe, rahvatükk 3. v. 11 teg.
 Sass, O. „Armastus võidab“, lastenäid. 2. p. 12 teg.
 Sepp, A. „Viimne Mühlheim“, näid. 4. v. 6 tegel.
 „ „Päikese poole“, näid. 3. v. 11 tegelast.
 Sirge, R. „Äri huvides“, näid. 2. v. 10 tegelast.
 Taar, A. „Emake maamuld“, näid. 3. v. 10 tegelast.
 Tamm, A. „Ihnur“, näid. 3. v. 10 tegelast.
 Teppan, A. „Parun süütepommiga“, näid. 3. v. 9 tegel.
 „ „Elu teeb uperpalli“, nali 3. v. 13 „ „
 „ „Koduhani“, nali 1. v. 6 tegelast.
 Ukukivi, U. „Lahutus enne abielu“, ajakomöödia 3. v.
 10 tegelast.
 Voitk, E. „Laternasüütaja tütar“, näid. 3. v. 10 teg.
 „ „Valga langes“, draama 3. v. 7 tegelast.

Uusi laule segakoorile.

Ilmus III sari AKÜ segakoori laule.

AKÜ nootide kirjastamisel peab silmas mitte üksi palade kunstilist väärtust, vaid ka — ja eriti just — seda, et laulud oleksid tehniliselt jõukohased väiksematelegi kooridele ja kergesti äraõpitavad. Viimane põhimõte on eriti õnnestunud III sarja puhul, mis peaks pakkuma tänuväärset noodimaterjali eriti neile rohkearvulistele maakooridele, kelle tegevust seni takistanud laulude liigne tehniline nõudlikkus. Kõigi eelduste kohaselt võib AKÜ segakoori laulude III sarjale ennustada erakordselt suurt levikut.

Oma kirjastamisega AKÜ taotleb kaht eesmärki: pakkuda eesti heliloojate toodangut tarvitajaile otse-

selt ja vahenditult, luua seega autorite omakirjastust, ja teha noodid hinnalt niivõrd kättesaadavaks, et nende edaspidine paljundamine „kodusel“ teel muutub mõttetuks. Selle põhimõtte kohaselt AKÜ noodikirjastus näeks meeleldi nootide müüki peamiselt komplektidena — alammääraga 15 eksemplari. Et aga võimaldada kooridele ja koorijuhtidele lauludega tutvumist, nõustub AKÜ neid müüma ka üksikeksemplaride kaupa, kusjuures hind — võrreldes komplektiga — on aga tunduvalt kallim. Kirjastus omalt poolt tuleb selleski küsimuses tarvitajaskonnale vastu, lugedes komplekti tellimise juures tutvumiseks emplari eest tasutud summa komplekti arvele. Kui ostetakse üks tutvumiseks emplar (hinnaga 30 senti) ja sellele järgneb tellimine tervele komplektile, kus eksemplari hind tunduvalt odavam, siis tutvumiseks emplari eest rohkem maksetud summa läheb komplekti tellimisesumma osaliseks katteks.

III sari sisaldab järgnevaid uudispalu:

Nr. 23. J. Zeiger „Maa meiega“	4 lhk.
Nr. 24. V. Leemets „O, Eesti, kesta tuules, tormis“	2 „
Nr. 25. A. Kapp „Armas Jumal, vaata täna“	2 „
Nr. 26. J. Jürgenson „Nüüd ma tahan mõõka tõsta“	4 „
Nr. 27. A. Karindi „Õitse maa ja müha meri“	4 „
Nr. 28. E. Aav „Võidulaul“	4 „
Nr. 29. A. Kapp „Palveid süda jälle kandku“	2 „
Nr. 30. V. Leemets „Kangelaste mälestuseks“	2 „
Nr. 31. E. Aav „On tunne, mis tuhandeid ühendab“	4 „
Nr. 32. A. Kapp „Maa meiega“	4 „
Nr. 33. J. Jürgenson „Langenute mälestuseks“	2 „

Eelmiste sarjade laulude nimistu

I seeria, 10 laulu.

Nr. 1.	A. Läte „Ilus isamaa“	2 lhk.
Nr. 2.	A. Läte „Malemäng“	2 „
Nr. 3.	K. A. Hermann „Laul Munamäel“	2 „
Nr. 4.	K. Tärnpu „Kyrie“	4 „
Nr. 5.	K. Tärnpu „Lahkumise laul“	4 „
Nr. 6.	V. Leemets „Tantsu laul“	4 „
Nr. 7.	E. Aav „Me oleme põhjamaa lapsed“	4 „
Nr. 8.	K. Tärnpu „Helju hella tuulekene“	2 „
Nr. 9.	R. Päts „Pulma laul“	2 „
Nr. 10.	T. Vettik „Su põhjamaa päikese kul- last“	2 „

II seeria, 12 laulu.

Nr. 11.	M. Saar „Pilvele“	2 lhk.
Nr. 12.	A. Vedro „Helise ilma“	4 „
Nr. 13.	A. Karindi „Ühte laulu tahaks laulda“	4 „
Nr. 14.	J. Jürgenson „Ei saa“	4 „
Nr. 15.	T. Vettik „Pulmapillid“	4 „
Nr. 16.	V. Leemets „Hommik koitnud, Eesti pojad“	4 „
Nr. 17.	A. Karindi „Anti, ärtu armsakene“	4 „
Nr. 18.	A. Kapp „Laul Eestile“	4 „
Nr. 19.	V. Leemets „Mind üksinda jätke...“	4 „
Nr. 20.	A. Vedro „Humoresk“	4 „
Nr. 21.	M. Saar „Tütre tänu emale“	4 „
Nr. 22.	E. Aav „Las kasvame“	4 „

NOOTIDE HINNAD:

4. leheküljeline üksikeksemplar maksab
30 senti, 2. leheküljeline 20 senti.

Komplekti viisi tellides (alammääraga 15 ek-
seplari):

4. leheküljeline noot paušaal, lepingu osalistele à 7 senti, võõrastele à 10 senti eksemplar;

2. leheküljeline vastavalt lepinguosalistele à 5 senti, võõrastele à 8 senti eksemplar.

Nootide tellimisel tuleb raha ühes saatekuludega ette ära saata. Saatekulu: 15 kahe-leheküljelist nooti (100 gr) — 2 senti. Järgnevalt iga 50 gr eest 1 sent.

Peale AKÜ kirjastusel ilmunud laulude on AKÜ laos veel müügil:

J o h. J ü r g e n s o n „Vaimulikud segakoori laulud“. Kogu sisaldab 12 vaimulikku laulu mitmesuguste kiriklike pühade jaoks. Tallinna Kaarli Lauluseltsi kirjastus. 38 lehekülge, hind 45 senti.

J o h. J ü r g e n s o n „Rukkirääk“. Hoogne kooripala sega- ja naiskoorile klaveri saatel. Autori kirjastus, 10 lehekülge. Hind: koori osa à 15 snt., klaveri osa Kr. 1.50.

V. L e e m e t s „Võõrsil“. Väliseestlasile pühendatud heliteos segakoorile. Välis-Eesti Ühingu kirjastus. 5 lehekülge, hind 15 senti eksemplar.

E. K a p p „Eestimaale“. 2. lehek. segakoori pala, hind 8 senti eksemplar.

F. M i h k e l s o n „Jumal, kuule mu häält“. Vaimulik segakoori laul (psalm 64). 3 lehekülge, hind à 10 senti.

MEESKOORIDELE:

E. A a v „Me oleme põhjamaa lapsed“.

E. A a v „Hommik“.

Mõlemad 4. lhk. laulud müügil komplektidena à 15 senti eksemplar.

UUDISEID LASTEKOORIDELE.

Uusi jõululaule.

Meie algupärane jõululaulude tagavara on üsnagi kehv ja lastekooridel ning koolidel tuleb leppida igane- nud vanade lauludega. Et siia osalistki värskendust tuua, kirjastas AKÜ 1937. a. sügisel kaks vihikut laste jõululaule.

Joh. Jürgenson „6 jõululaulu lastekooridele“.

Vihik sisaldab: „Jõulu öö“, „Jõuluõhtu palve“, „Jõulurõõm“, „Sa jõululaps, oh Jeesus“, „Rõõm heljub üle ilmamaa“ ja „Jõululaul“. Laulud on määratud kolme häälsele lastekoorile. Hind 20 senti.

J. Zeiger „Valik jõululaule“.

Sisu: „Jõuaks küll need jõulud tulla“, „Sanctus“, „Jõulutaat“ (humoresk), „Rahu“, „Jõua jälle, jõulu- ime“ ja „Sätendavat krooni kannab“.

Laulude seade on teostatud nii, et neid võib ette kanda soovikorral, kas kahe- või kolme häälse lastekooriga. Hind 30 senti.

AUTORIÕIGUSTE KAITSE KORRALDAMISEST EESTIS

Kõikide kultuurriikide seadusandlus näeb ette autoriõiguste kaitset. Selle seaduse mõte üldjoontes ja kokkuvõtlikult on: looming on autori isiklik omandus ja seda ei tohi keegi autorilt nõusolekut küsimata kasutada töenduslikuks ja äriliseks otstarbeks, ega ette kanda avalikkudel maksulistel (nii otseselt- kui kaudselmaksulistel) pidudel, kontsertidel jne. Avaliku ettekande loa saamiseks tuleb pöörata autorite voliniku Autorikaitse Ühingu poole, kes autorite nimel teatud tasu eest selle loa välja annab. Autorite poolt on üksikasjaliselt välja

töötatud vastavad autoritasude normid. Nende põhjal tuleb maaseltsil tasuda ühe laulu ettekandmise eest (linnas kõik normid 50% kallimad) 25—1.50 senti (viimasel juhul suuremad teosed käsikirjas) puhkpilliorkestri pala eest 25—50 senti jne. Kirjandusteoseilt: luuletuselt 25—50 senti, novellilt 50 senti, romaanikatkelt 50 senti, följetonilt 25 senti, poemilt 50 senti jne.

Kuna üksikpalade eest maksmine seltsidele tihti majanduslikult on raske ja tülikas, võimaldab AKÜ seltsidel heli- ja kirjandusteoseid ette kanda nn. paušaal või üldtasu eest. Selleks sõlmib selts AKÜ-ga paušaal-lepingu, mille järele tasub ühinguale teatud summa aastas (keskmine tasusumma — olenevalt seltsi suurusest ja asukohast — 3—5 krooni, maaalgkoolele aga ainult 2 krooni aastas). Selle summa eest võib piiramata arvul ja erilist ettekande-luba küsimata kanda ette kõiki AKÜ haldusse kuuluvaid eesti kui ka välismaa autorite helitöid ja kirjandusteoseid (väljaarvatud näidendid, mis kuuluvad eritasu alla).

Selline maksmise moodus tuleb seltsidele võrratult odavam, kui iga üksik-pala tasumine ja seda võimalust on kasutanud senini meil juba ligi 500 organisatsiooni. See pärast, et lahendada küsimus otstarbekohaselt

astuge AKÜ-ga paušaal-leppe vahekorda.

Autorihonoraride õiendamist paušaallepingu kaudu soovitame muu hulgas ka neile seltsidele ja laulukooridele, kes

Lauljate Liidu liikmed.

Kooskõlas Lauljate Liidu nõukogu otsusega 1936. a. kevadest, nüüdsest peale kaob E. Lauljate Liidu kirjas-tamisel ilmuvatelt nootidelt märkus: „ettekanne Lauljate Liidu liikmeile vaba“. Seega tuleb Lauljate Liidu liikmeil omad kohustused autorite vastu korraldada isiklikult ja mitte Liidu kaudu.

Teadustage viibimata AKÜ-le (Tallinn, postkast 160) soov leppevahekorda astumiseks. AKÜ saadab teile lepingukavandid kahes eksemplaris, millised alla kirjutate ja teise AKÜ-le ühes vastava tasuga ära saadate. AKÜ saadab Teile sellepeale kviitungi, millise saamisega Teil on ülnimetatud ettekande õigus ning selts on ühtlasi tänuväärset täitnud oma kohustuse ja austuse autori vastu.

Juhtides käesolevaga tähelepanu paušaal-lepingu sõlmimise kasulikkusele ning ka praktilisusele (lisaks muile soodustusile lepinguosaline saab osta AKÜ noodikogust noote suure hinnaalandusega!), tuleb arvestada ka seda, et kuna Autorikaitse Ühing järjekindlalt saab teateid kõigi pidude, kontsertide ja kirjandusõhtute kohta, mis Eestis korraldatakse,

ei jää nüüdsest peale Autorikaitse Ühingu eest varjule ühegi teose ilma loata ettekanne.

Ühtlasi kasseerib AKÜ neilt, kes autoritasu maksimisest püüavad mööda hiilida, kõik ettekandetasud 50% suuremana, sellele lisaks langevad kõik nõudmistega seoses tekkinud kulud tarvitajale. Seepärast

ärgu viivitagu ükski selts astumast AKÜ-ga paušaal-
leppe vahekorda!

Ilmus

EDUARD VISNAPUU luuletuskogu

„SÕNASÕIT“

Sisuks armastus-, aja- ning isikulaule.

Hind Kr. 2.80.

Honorarist vabastatavate uute näidendite nimestik.

AKÜ laenukogusse kuuluvaist teoseist on võetud Haridusministeeriumi poolt soovitatavate näidendite nimestikku järgmised uued lavateosed, mille autorihonorarist vabastamise asjus sooviavaldused tuleb esitada Autorikaitse Ühingule, Tallinn, Postkast 160.

Adson, A. — Karu läheb mee lõksu. Komöödia 3 v.
Üks tuvi lendab merele. Näidend 3-es vaatuses.

Antson, A. — Muretute ülemlaul. Naljamäng 2 v.
Töölise tütar. Draama 4 pildis.

Jaik, Juhan. — Esivanemate kuld. Rahvatükk 3 v.
Sinep ja sool. Näidend 3 v.
Särumeeste rügement. Näidend 3 pildis.
Ahvimaa. Lastenäidend 2 v.

Kangermann, B. — Naabri Mari. Laulumäng 3 v.
Sulase südameraašuke. Laulumäng 2 v.
Tiiu talutütrekene. Lastemäng 2 v.

Kihulane, Juhan. — Häda õnnega. Komöödia 3 v.

Mälk, August. — Mees merelt. Näidend 4 v.
Vanakurja vokk. Näidend 6 pildis.

Braks, T. — Vösavennad. Külakomöödia 4 v.
Punased pilved. Näidend 3 v.
Tantsuproffessor. Külakomöödia 3 v.

Ar 937

Autorikaitse

- Rahula, A. — Randvee ja Mäe. Rahva
Mägede lapsed. Lastenäidend 2 v.
- Raunik, R. — Tuled karidel. Näidend 3 v.
- Sass, O. — Armastus võidab. Lastenäidend 2 pildis.
- Sirge, R. — Äri huvides. Näidend 2 v.
Must suvi. Näidend 3 v.
- Nukk, E. — Isamaa ilu hoieldes. Näidend 3 v.
Kullavangid. Lastenäidend 2 v.
- Raudsepp, H. — Isand Maikello. Nali 1 v.
Roosad prillid. Komöödia 3 v.
Lipud tormis.
- Ellor, E. — Naismetsavaht. Rahvatükk 3 v.
- Tammlaan, E. — Valge lagendik. Draama 4 v.
- Tamm, A. — Jhnur. Näidend 3 v.
Tuulispää. Näidend 5 pildis.
- Tarum, M. — Soovin tutvust. Näidend 3 v.
- Teppan, A. — Parun süütepommiga. Näidend 3 v.
- Ukukivi, U. — Uudismaa. Näidend 3 v.
- Visnapuu, Ed. — Jakob heitleb. Näidend 3 v.

~~57~~
~~18830~~